

حرفه من
سرگئی ولادیمیروویچ اوبراتسوف
ترجمه فریده مرادی
نشر قطره

اوبراتسوف، بازیگر، عروسک گردان، عروسک ساز، کارگردان و سرپرست تئاتر در سال ۱۹۰۱ در روسیه به دنیا آمده و کار هنری اش را ابتدا در عرصه‌ی هنر نقاشی و گرافیک آغاز کرده است. او با بیشتر از ۶۰ سال فعالیت هنری و اجرای نمایش در بیشتر کشورهای جهان، هنرمندی پرآوازه است. شیوه‌ی هنری او چه در زمینه‌ی ساخت عروسک و گزینش متن و چه در مورد پرداخت و کارگردانی، الگوی بسیاری از گروه‌های تئاتر عروسکی همان جا قرار گرفت. نمایش‌های اوبراتسوف با جهانی از تخیل شگرف، پیوندی تنگاتنگ با واقعیت‌های زندگی داشته است. او ساختار نمایش عروسکی را از یک روند صرفاً تفننی و یکنواخت به مقوله‌ای خلاق سوق داده و با بهره گرفتن از سنت‌های نمایش عروسکی کشورش و سایر نقاط جهان این نوع هنر تئاتر را تعمیم داد. وی نه تنها در ساختن عروسک، که در عروسک گردانی و کارگردانی نیز صاحب سبک بوده است. اثر حاضر در واقع زندگی نامه‌ی هنری اوبراتسوف است که شیوه کارش را به تصویر می کشد. اوبراتسوف در کتاب خود، ضمن نشان دادن مسیر حرکت و فراز و نشیب‌های موجود برای بنیان تئاتر عروسکی، به تاریخ این گونه نمایش در جوامع انسانی و در بطن واقعیت‌های اجتماعی توجه دارد و به سادگی از کنار آن نمی گذرد. وی تجربه‌ها و نظریه‌هایش را در رابطه با فنون انواع نمایش عروسکی تبیین می کند تا خواننده خود را در فضای کار ببیند، آن گونه که گویی در حال تجربه کردن و آموختن از استادی چیره دست است. او نقادی تواناست و به نقادی کارهای خود می پردازد و به نقد نگاهی عالمانه دارد.

کتاب حاضر نه تنها خواننده معمولی را سرگرم می کند و آموزش می دهد، بلکه خواننده متخصص را هم به شوق می آورد تا مقوله‌ی تئاتر عروسکی را به طور جدی بنگرد و از دستاوردهای پیشگامان، بهره‌ای اساسی ببرد. اوبراتسوف خود می گوید:

کتاب، اجرای تئاتری یا نمایش عروسکی نیست، ولی از روزی که در قفسه‌ی کتاب فروشی‌ها قرار می گیرد، خود را برای قضاوت مردم آماده می سازم. با این تفاوت که واکنش تماشاگران تئاتر را بی درنگ در می یابم در حالی که قادر به دریافت واکنش بی واسطه خوانندگانم نیستم. و ادامه می دهد:

کتاب نه یک تک گویی است و نه گفت و گویی با خود، من باید به تصور دریابم که خوانندگانم چه کسانی هستند. کتاب بخشی از گفت و گو و یا مکالمه با خوانندگان خود است. چگونه می توان با کسی صحبت کرد بدون آنکه او را دید و یا احساس کرد که این شخص کیست؟ اکنون با چه کسی سخن می گویم و از شخصی که در این لحظه کتابم را در دست دارد چه تصویری دارم؟

به باور اوبراتسوف، عروسک‌ها تنها هدف نهایی نیستند، بلکه آنها باید بتوانند کاربرد مفیدی برای مردم داشته باشند. او احساس می کند که هنرها کلیتی واحد دارند و در فرآیند خلاقیت، شباهت‌های آنها درست به اندازه تفاوت‌هایشان اهمیت دارد. در این اثر بیشترین توجه او به همین فرآیند خلاق است: تجربه شخصی او و نتایج اجتناب ناپذیری که هر هنرمندی از تجربه‌هایش به دست می آورد، به تدریج تبدیل به قانون مسلم می شود. تغییرناپذیری این قوانین به زمان بستگی دارد. اثر حاضر در دو بخش تفکیک شده است: تولد حرفه و اجراهای تکی او در صحنه تئاتر موزیکال و کار او به عنوان کارگردان «مرکز نمایش‌های عروسکی دولتی».

اوبراتسوف قصد ارائه دستورالعمل ندارد نمی خواهد عقایدش را به خوانندگان بقبولاند، و دلش نمی خواهد این کتاب به عنوان درسی در زمینه‌ی تئوری خلاق تلقی شود. وی می نویسد:

«اگر موفق شوم در مورد حرفه‌ام به گونه‌ای بنویسم که نه چیزی را پنهان کنم و نه چیزی را جعل، می توان گفت به هدفم رسیده‌ام، چرا که در این صورت تجربه شخصی‌ام برای خوانندگان، مفید و یا حداقل جالب خواهد بود.»
بخش اول کتاب در پانزده فصل و بخش دوم نیز در شانزده فصل ارائه شده است.